

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 466/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky súdnej exekútorke **JUDr. Sone Majkútovej**, Továrenská 532, Senica, IČO 36 091 952, zastúpenej MALICH advokátskou kanceláriou, s. r. o., Dunajská 25, Bratislava, IČO 47 256 991, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Pavol Malich, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 14Co/111/2020-599 zo 14. marca 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. mája 2023 domáha vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 14Co/111/2020-599 zo 14. marca 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého uznesenia vyplýva, že sťažovateľka sa ako žalobkyňa podanou žalobou domáhala proti žalovanému Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, Bratislava, IČO 00 166 073 (ďalej len „žalovaný“), zaplatenia sumy 71 638,88 eur s príslušenstvom z titulu náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom orgánmi verejnej moci podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 20C/1/2013-517 z 21. januára 2020 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) rozhodol tak, že žalovaný je povinný zaplatiť sťažovateľke sumu 65 047,88 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,5 % p. a. zo sumy 65 047,88 eur od 4. júna 2013 do zaplatenia

a vo zvyšku žalobných nárokov žalobu zamietol. Zároveň priznal sťažovateľke proti žalovanému nárok na náhradu trov konania vo výške 81,6 %. Proti tomuto rozsudku okresného súdu podali odvolania obe sporové strany. Krajský súd napadnutým uznesením podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) a § 391 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zrušil rozsudok okresného súdu v celom rozsahu a vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Krajský súd sa stotožnil s názorom žalovaného, že rozhodnutie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister“) č. 716/2761/2008-41 z 15. januára 2008 nebolo zrušené ako právoplatné v zmysle § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., ale v rámci odvolacieho konania, a preto konštatoval, že súd prvej inštancie nerozhodol správne, keď za nezákonné rozhodnutie považoval aj prvostupňové rozhodnutie. Až druhostupňové rozhodnutie ministra č. 716/2008-41/RK z 10. marca 2008 možno považovať za nezákonné, keďže toto bolo podľa § 250j ods. 2 písm. c), d) a e) Občianskeho súdneho poriadku zrušené rozsudkom krajského súdu č. k. 4S/7/2008-51 zo 4. decembra 2009 a vec vrátená žalovanému na ďalšie konanie. Na základe odvolania žalovaného rozhodol vo veci Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý uznesením č. k. 6Sžo/45/2010 z 27. októbra 2010 uvedené odvolanie odmietol a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Následne minister ako druhostupňový správny orgán vydal 31. mája 2011 rozhodnutie (právoplatné 15. júna 2012), ktorým rozhodnutie ministra o pozastavení výkonu funkcie súdneho exekútora zrušil a vec vrátil prvostupňovému správnenému orgánu na nové prejednanie a rozhodnutie, a na základe uvedeného minister ako prvostupňový správny orgán 12. júna 2012 rozhodol o zastavení správneho konania o pozastavení výkonu funkcie sťažovateľky. V otázke vzniku škody sa krajský súd stotožnil s námietkou žalovaného, že podiel zástupcu na odmene zastupovaného súdneho exekútora v zmysle § 17 ods. 3 Exekučného poriadku v princípe nemôže byť posúdený ako majetková škoda na strane zastupovaného súdneho exekútora, keďže ide len o ekvivalent zodpovednosti, ktorú zástupca v predmetných exekučných konaniach vedených exekútorským úradom zastupovaného súdneho exekútora na seba preberá. Krajský súd ďalej skonštatoval, že toto ustanovenie nepredpokladá možnosť vzniku škody – zmenšenia majetku zastupovaného súdneho exekútora, keďže nepredpokladá, že by zastupovaný súdny exekútor mal zástupcovi platiť akýkoľvek mesačný paušál tak, ako to bolo v prípade dohody sťažovateľky so zástupcami. Exekútorský úrad zastupovaného súdneho exekútora v tomto prípade s pozastaveným výkonom funkcie má naďalej príjmy z prebiehajúcich exekučných konaní, a to bez toho, aby za činnosť niesol zastupovaný súdny exekútor zodpovednosť, keďže tú nesie zástupca, a preto za daných okolností nemožno podľa krajského súdu za vzniknutú škodu považovať náhrady vyplácané sťažovateľkou zastupujúcim exekútorom, ktoré si s nimi sťažovateľka dohodla osobitnou dohodou, a teda nemožno v danom prípade hovoriť o vzniku škody, ktorá je v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci. Krajský súd tak uzavrel, že súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na nesprávnom zistení skutkového stavu, čo vyústilo do nesprávneho právneho posúdenia veci. Krajský súd ďalej ako nesprávny vyhodnotil postup okresného súdu, ktorý za situácie, že sťažovateľka sa s advokátom dohodla na inej ako tarifnej odmene, neskúmal účelnosť vynaložených nákladov, za ktoré by advokátovi patrila náhrada vo výške tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v zmysle § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. Krajský súd konštatoval, že závery súdu prvej inštancie vychádzajú z neúplne zisteného skutkového stavu veci, sú bez náležitého vyloženia aplikovaných právnych predpisov vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam danej veci, a preto sú nepresvedčivé a nepreskúmateľné, porušujúce právo na spravodlivý súdny proces. Krajský súd uložil súdu prvej inštancie pri rešpektovaní § 391 ods. 2

CSP posúdiť dôvodnosť podanej žaloby a preskúmať splnenie zákonných požiadaviek na priznanie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. a v závislosti od výsledkov dokazovania ustáliť skutkový stav potrebný na rozhodnutie a závery o skutkových zisteniach a právnom posúdení veci odôvodniť spôsobom zodpovedajúcim § 220 ods. 2 CSP tak, aby rozhodnutie obsahovalo dostatok dôvodov a aby bolo preskúmateľné v prípadnom odvolacom konaní.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Napadnuté uznesenie je arbitrárne a nepreskúmateľné, pretože „*odvolací súd v ňom neskúmal a nedal ústavne konformné odpovede pri posúdení právnych a skutkových záverov súdu prvej inštancie...*“ a „*nezohľadnil ani právne a skutkovo relevantné argumenty sťažovateľky*“ vznesené v prvoinštančnom konaní, a to vo vzťahu k preukázaniu existencie nezákonného rozhodnutia (body 14 až 16 napadnutého uznesenia), ako aj vo vzťahu k preukázaniu vzniku škody na strane sťažovateľky (body 17 až 18 napadnutého uznesenia), čím priamo zasiahol do základných práv a slobôd sťažovateľky.

b) Súd prvej inštancie jasne, dôkladne a zrozumiteľne odôvodnil svoje skutkové i právne závery, o ktoré oprel svoje rozhodnutie a s týmto odôvodnením sa sťažovateľka v plnom rozsahu stotožňuje. Závery okresného súdu vyplývali z rozsiahleho dokazovania vykonaného počas dlhoročného súdneho sporu, pričom sťažovateľka považuje za absurdné, že tieto závery spochybnil odvolací súd rozhodnutím bez nariadenia pojednávania. V tejto súvislosti zopakovala svoju argumentáciu, v zmysle ktorej za nezákonné považuje aj prvostupňové rozhodnutie ministra z 15. januára 2008, ktorým s poukazom na § 222 ods. 1 Exekučného poriadku sťažovateľke dočasne pozastavil výkon funkcie exekútora. Sťažovateľka argumentuje, že rozhodnutie ministra z 12. júna 2012, ktorým došlo k zastaveniu správneho konania o pozastavenie výkonu funkcie súdneho exekútora, má podľa príslušnej judikatúry najvyššieho súdu (4MCdo/15/2009) rovnaké dôsledky ako zrušenie rozhodnutia pre nezákonnosť. Vzhľadom na uvedené sú podľa sťažovateľky právne závery krajského súdu uvedené v napadnutom uznesení v rozpore s tvrdeniami a argumentáciou súdu prvej inštancie, a preto sú nesprávne.

c) Poukazuje na nesprávne, nelogické a arbitrárne závery krajského súdu týkajúce sa výkladu § 17 Exekučného poriadku zo strany súdu prvej inštancie vo vzťahu k vzniku škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ktorý je v rozpore s účelom predmetného zákona, ako aj so smernicou Slovenskej komory exekútorov o určení zástupcu, náhradníka, podielu na odmene a o vykonaní auditu účinnou od 24. augusta 2006 (ďalej len „smernica“), vydanou na jeho základe. Vzhľadom na jazykové znenie § 17 Exekučného poriadku sťažovateľka považuje za zrejmé, že utrpela majetkovú ujmu v dôsledku zastúpenia, pričom odmena zástupcom sťažovateľky počas trvania pozastavenia výkonu funkcie súdneho exekútora bola riadne, určito a zrozumiteľne dohodnutá v príslušných písomných dohodách v súlade s ustanoveniami Exekučného poriadku a smernice.

d) Krajský súd rozhodol spôsobom, ktorý nebol náležité a zrozumiteľne odôvodnený, v dôsledku čoho je napadnuté uznesenie neurčité, nepreskúmateľné, prekvapivé a zmätočné, čo je v rozpore s ústavným princípom práva na súdnu ochranu účastníkov konania. Odôvodnenie napadnutého uznesenia je v rozpore s judikatúrou ústavného súdu týkajúcou sa odôvodnenia súdnych rozhodnutí.

Krajský súd sa len stotožnil s argumentáciou žalovaného, ktorú doplnil iba formalisticky bez hlbšieho posúdenia záverov súdu prvej inštancie v zmysle odôvodnenia jeho rozsudku, ako aj bez riadneho vyhodnotenia sťažovateľkou namietaných skutočností a právnych argumentov, čo považuje sťažovateľka za arbitrárne. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého uznesenia neposkytol ústavne konformné zdôvodnenie svojho záveru, že existujú dôvody na zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie, resp. že právne a skutkové závery okresného súdu a sťažovateľky sú irelevantné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru), základného práva na rovnosť pred zákonom podľa čl. 12 ods. 1 ústavy a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu.

5. V súvislosti s napadnutým uznesením krajského súdu ústavný súd konštatuje, že osobitosťou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je skutočnosť, že smeruje proti zrušujúcemu rozhodnutiu všeobecného súdu, čo znamená, že civilné konanie vo veci sťažovateľky na všeobecných súdoch ďalej pokračuje. V danom prípade teda ešte nejde o konečné rozhodnutie, ktorého dôsledkom by bolo právoplatné skončenie veci. Inak povedané, sťažovateľka sa usiluje o kasáciu kasácie.

6. Ústavný súd už v minulosti v obdobných prípadoch (napr. II. ÚS 339/2019, III. ÚS 305/2020, II. ÚS 76/2021) odmietol pre nedostatok právomoci ústavne sťažnosti proti kasačným rozhodnutiam súdov, kde vyslovil názor, že ústavná sťažnosť smerujúca proti kasačnému rozhodnutiu je podaná predčasne, keďže v takýchto prípadoch má sťažovateľ možnosť v ďalšom štádiu konania pred všeobecným súdom uplatniť ochranu označených práv aj svoju argumentáciu o skutkovej a právnej stránke veci, z čoho vyplýva, že má ešte k dispozícii iný prostriedok ochrany práv, ktorých porušenie namieta vo svojej sťažnosti (m. m. I. ÚS 167/2012, III. ÚS 38/2013, I. ÚS 214/2014, III. ÚS 251/2018).

7. Úlohou ústavného súdu je v zásade posúdiť, či je konanie pred všeobecným súdom spravodlivé ako celok (pozri tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Komanický proti Slovenskej republike zo 4. 6. 2002, č. 32106/96, bod 47). To je v zásade možné až po jeho definitívnom skončení. Povinnosť chrániť základné práva totiž majú aj všeobecné súdy a až v prípade, keď v tejto úlohe zlyhajú, môže do ich činnosti zasiahnuť ústavný súd. Tento vzťah je vzťahom subsidiarity (IV. ÚS 79/2020). Ústavný súd preto spravidla nepristupuje k prieskumu zrušujúcich rozhodnutí odvolacích súdov a nezasahuje do prebiehajúceho, ešte neskončeného konania pred všeobecnými súdmi (II. ÚS 562/2018, II. ÚS 406/2018, III. ÚS 481/2017, IV. ÚS 629/2021). Takýto prieskum je pripustený len veľmi výnimočne, a to v situácii, keď by namietané pochybenie zaťažilo celý ďalší proces zásadnou vadou, ktorá by už nebola reparovateľná v ďalšom konaní (III. ÚS 46/2013, I. ÚS 227/2018). V prípadoch, keď je možné jednotlivé nekorektné postupy alebo pochybenia reparovať v neskorších štádiách konania a rozhodovania, je nevyhnutné rešpektovať princíp subsidiarity a nezasahovať do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov (IV. ÚS 232/2022).

8. Nosná argumentačná báza sťažovateľky odôvodňujúca neústavnosť napadnutého uznesenia krajského súdu, a tým aj nevyhnutnosť zásahu ústavného súdu, je založená na arbitrárnosti

a absencii riadneho odôvodnenia napadnutého uznesenia, ako aj na nesprávnom právnom posúdení veci.

9. Po preskúmaní argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti, vychádzajúc z povahy kasačného rozhodnutia a už uvedených východísk, sa ústavný súd zameril na posúdenie, či sťažovateľka bude môcť v ďalšom konaní účinne predniesť svoje výhrady a námietky, prípadne ide o také kasačné rozhodnutie, ktorým bola konečným spôsobom riešená nejaká zásadná právna otázka v neprospech sťažovateľky, ktorú už nebude možné v ďalšom konaní otvoriť z dôvodu záväznosti právneho názoru nadriadeného súdu.

10. Z obsahu napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd zrušil uznesenie okresného súdu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia a súčasne uložil okresnému súdu posúdiť dôvodnosť podanej žaloby a preskúmať splnenie zákonných požiadaviek na priznanie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. a v závislosti od výsledkov dokazovania ustáliť skutkový stav potrebný na rozhodnutie a závery o skutkových zisteniach a právnom posúdení veci riadne odôvodniť. Krajský súd v napadnutom uznesení zároveň vyslovil pre okresný súd záväzný právny názor (§ 391 ods. 2 CSP) týkajúci sa právneho posúdenia toho, či možno za škodu, ktorá sťažovateľke vznikla v súvislosti s nezákonným rozhodnutím o pozastavení funkcie súdneho exekútora, považovať odmenu vyplatenú zastupujúcemu súdному exekútorovi podľa § 17 ods. 1 Exekučného poriadku. Z uvedeného vyplýva, že ďalší priebeh sporu nie je zaťažovaný takou ústavne relevantnou vadou, ktorá by nebola napravitelná, keďže krajský súd nevyslovil také závery, ktoré definitívne predurčujú výsledok konania. Ťažiskový právny názor, ku ktorému sa viaže kasačná záväznosť, môže byť predmetom preskúmania všeobecnými súdmi v rámci následných štádií konania v predmetnej právnej veci. Napokon aj samotný krajský súd je oprávnený svoje právne názory právne modifikovať vo svojom prípadnom ďalšom rozhodnutí v tejto veci (rovnako IV. ÚS 167/2023).

11. Podľa názoru ústavného súdu preto s prihliadnutím na dosiaľ uvedené a konkrétnu argumentáciu sťažovateľky nie je napadnuté uznesenie krajského súdu rozhodnutím spôsobilým výrazne a už nezvratným (nereparovateľným) spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľky. V aktuálnom procesnom štádiu konania pred súdom prvej inštancie neprichádza do úvahy pri rešpektovaní princípu subsidiarity, z ktorého vychádza čl. 127 ods. 1 ústavy, uplatnenie právomoci ústavného súdu, keďže o veci sťažovateľky bude ďalej prebiehať konanie pred všeobecnými súdmi, pričom sťažovateľka bude v ďalšom priebehu konania disponovať účinnými právnymi prostriedkami na ochranu svojich práv. Inak povedané, sťažovateľka sa bude môcť dožadovať súdnej ochrany svojich v ústavnej sťažnosti označených práv a v plnom rozsahu uplatniť všetky argumenty, ktorými podporuje svoju ústavnú sťažnosť.

12. Potenciálne poskytnutá ochrana práv sťažovateľky ústavným súdom by tak bola v tomto štádiu konania predčasná, keďže ústavný súd, zohľadňujúc princíp subsidiarity, poskytuje ochranu základným právam a slobodám iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní uplatnením zásady *ratione temporis* odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

13. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu